Laatst gewijzigd: 16-11-2026

Hand-out

Voorlopige aanslag 2027

Bekijk het webinar hier terug

Deze hand-out is een gezamenlijke uitgave van Relatiebeheer Belastingdienst Particulieren en Relatiebeheer Dienst Toeslagen. De informatie in het webinar en deze hand-out is met de grootste zorg samengesteld. Fouten kunnen echter niet altijd voorkomen worden. Aan de inhoud van deze informatie kunt u geen rechten ontlenen. Opmerkingen en suggesties kunt u altijd doorgeven via: maatschappelijkdienstverleners@belastingdienst.nl. Houd Kennisnetwerk, de website van de Belastingdienst en de website van Dienst Toeslagen in de gaten voor actuele informatie.

Inhoudsopgave

- Voorwoord
- Wat is een voorlopige aanslag?
- Waarom een voorlopige aanslag aanvragen?
- Hoe komt een voorlopige aanslag tot stand?
- Meerdere inkomens
- Praktijkvoorbeeld: WIA-uitkering gecombineerd met loon
- Praktijkvoorbeeld: Loon en resultaat uit overige werkzaamheden
- AOW, pensioen en loonheffingskorting
- Box 3
- Wanneer moet een voorlopige aanslag worden aangepast?
- Immigratie of emigratie
- Betalen, ontvangen, verrekenen
- Scheiding: let op beide voorlopige aanslagen
- Kennisnetwerk
- Tijdlijn
- Contact

Voorwoord

De voorlopige aanslag is een belangrijk instrument om de belastingheffing gedurende het jaar zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de persoonlijke situatie van een belastingplichtige. Toch wordt de voorlopige aanslag vaak alleen geassocieerd met hypotheekrenteaftrek of een maandelijkse teruggaaf.

In de praktijk speelt de voorlopige aanslag juist een belangrijke rol bij meerdere inkomens, pensioen, AOW, inkomsten uit nevenwerkzaamheden, box 3-vermogen en ingrijpende gebeurtenissen zoals een scheiding, verhuizing of emigratie.

Deze hand-out bevat de belangrijkste onderwerpen uit het webinar, aangevuld met voorbeelden, aandachtspunten en praktische adviezen.

Wat is een voorlopige aanslag?

Een voorlopige aanslag (VA) is een schatting van de inkomstenbelasting en premies die iemand over een kalenderjaar moet betalen of terugkrijgt. Die schatting wordt gemaakt voordat alle definitieve gegevens bekend zijn.

Het doel van een voorlopige aanslag is om de belastingheffing gedurende het jaar zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de uiteindelijke belasting die verschuldigd is. Daarmee kunnen grote nabetalingen worden voorkomen en kunnen belastingvoordelen eerder worden ontvangen.

Een voorlopige aanslag kan leiden tot:

- een bedrag dat moet worden betaald;
- een bedrag dat wordt terugontvangen (voorlopige teruggaaf).

Een voorlopige aanslag is géén vervanging van de aangifte inkomstenbelasting. Na afloop van het jaar wordt op basis van de aangifte bepaald wat daadwerkelijk verschuldigd is. Daarbij wordt rekening gehouden met wat al via de voorlopige aanslag is betaald of ontvangen.

Waarom een voorlopige aanslag aanvragen?

In sommige situaties sluit de loonheffing onvoldoende aan bij de uiteindelijke inkomstenbelasting.

Dat komt bijvoorbeeld voor bij:

- meerdere inkomstenbronnen;
- loon naast een uitkering;
- AOW naast één of meer pensioenen;
- resultaat uit overige werkzaamheden;
- hypotheekrenteaftrek;
- wijzigingen gedurende het jaar.

Een voorlopige aanslag kan dan helpen om:

- een grote bijbetaling te voorkomen;
- belasting in termijnen te betalen;
- een verwachte teruggaaf al tijdens het jaar te ontvangen.

De voorlopige aanslag blijft altijd een schatting. Verandert de situatie, dan moet ook de schatting worden aangepast.

Hoe komt een voorlopige aanslag tot stand?

Een voorlopige aanslag kan op verzoek worden aangevraagd of gewijzigd, maar kan ook automatisch door de Belastingdienst worden opgelegd. Daarbij wordt gebruikgemaakt van gegevens die al bekend zijn, bijvoorbeeld uit een eerdere voorlopige aanslag of uit een eerder ingediende aangifte.

Juist daarom is controle belangrijk. Gegevens die vorig jaar correct waren, hoeven dat dit jaar niet meer te zijn. Een verandering in inkomen, pensioen, woningbezit of aftrekposten kan ertoe leiden dat de voorlopige aanslag niet meer aansluit bij de actuele situatie.

Controleer daarom altijd of de gegevens waarop de voorlopige aanslag is gebaseerd nog overeenkomen met de werkelijkheid.

Meerdere inkomens

Bij meerdere inkomensbronnen ontstaat regelmatig een verschil tussen de loonheffing die gedurende het jaar wordt ingehouden en de inkomstenbelasting die uiteindelijk verschuldigd is.

Werkgevers, pensioenfondsen en uitkeringsinstanties zien namelijk alleen hun eigen uitbetaling. Geen van deze instanties houdt rekening met het totale inkomen van de belastingplichtige.

Pas bij de aangifte inkomstenbelasting worden alle inkomens samengevoegd. Daardoor kan blijken dat een deel van het inkomen tegen een hoger belastingtarief valt of dat heffingskortingen verder worden afgebouwd dan waarmee tijdens het jaar rekening is gehouden.

Hierdoor kan een belastingplichtige moeten bijbetalen, zelfs wanneer iedere inhoudingsplichtige afzonderlijk de loonheffing correct heeft berekend.

Praktijkvoorbeeld: WIA-uitkering gecombineerd met loon

Naomi ontvangt een WIA-uitkering van € 2.000 bruto per maand en daarnaast loon van € 483 bruto per maand. Op de WIA wordt de loonheffingskorting toegepast.

Wat verwacht u na de aangifte inkomstenbelasting?

A. er verandert niets

B. er moet worden bijbetaald

C. er ontstaat waarschijnlijk een teruggaaf

D. onvoldoende informatie

Omdat over een WIA-uitkering geen arbeidskorting wordt berekend, blijft een deel van het belastingvoordeel gedurende het jaar onbenut. Bij de aangifte inkomstenbelasting worden de WIA-uitkering en het loon samengevoegd. Op dat moment wordt alsnog vastgesteld dat recht bestaat op arbeidskorting.

Daardoor ontstaat vaak een teruggaaf.

Door een voorlopige aanslag aan te vragen kan deze verwachte teruggaaf al tijdens het jaar worden ontvangen, in plaats van pas na afloop van het belastingjaar.

Praktijkvoorbeeld: Loon en ROW

Mo (50) werkt in loondienst en verdient daarnaast bij met advieswerkzaamheden. Deze inkomsten worden aangemerkt als resultaat uit overige werkzaamheden (ROW). Over deze inkomsten wordt geen belasting vooraf ingehouden.

Loon uit dienstbetrekking: € 42.000

ROW-inkomsten: € 15.000

Over het loon wordt loonheffing ingehouden, maar over de inkomsten uit overige werkzaamheden niet. Daardoor wordt gedurende het jaar onvoldoende belasting betaald. Daarnaast kunnen de algemene heffingskorting en arbeidskorting lager uitvallen doordat het totale inkomen hoger blijkt te zijn dan waarmee de werkgever rekening hield.

Bij de aangifte inkomstenbelasting moet Mo daarom waarschijnlijk belasting bijbetalen. Ook kan hij een aanslag voor de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet ontvangen.

Een voorlopige aanslag maakt deze toekomstige belastingdruk al gedurende het jaar zichtbaar en voorkomt grote financiële verrassingen achteraf.

AOW, pensioen en loonheffingskorting

Bij pensionering ontstaan vaak meerdere inkomensbronnen. Naast AOW ontvangt iemand bijvoorbeeld één of meerdere pensioenen. Iedere instantie houdt loonheffing in op basis van het eigen inkomen. Geen van deze instanties heeft zicht op het totale inkomen.

Juist daarom loont het om de voorlopige aanslag opnieuw te bekijken op het moment dat iemand met pensioen gaat of meerdere pensioenuitkeringen ontvangt.

Een bijzonder aandachtspunt is de wijze waarop de voorziening de loonheffingskorting verwerkt. Bij de berekening van de voorlopige aanslag gaat het programma er standaard van uit dat de loonheffingskorting wordt toegepast op het hoogste inkomen. In de praktijk kan daarvan worden afgeweken.

Vergelijk daarom altijd de berekende loonheffing met de daadwerkelijk ingehouden loonheffing. Zeker bij hogere pensioeninkomens kan dit een aanzienlijk verschil maken.

Bekijk ook het hulpmiddel voor de loonheffingskorting.

Box 3

Box 3 verdient extra aandacht omdat de voorlopige aanslag wordt vastgesteld voordat het daadwerkelijke rendement over het jaar bekend is.

Daarom wordt gewerkt met de regels die gelden voor de voorlopige berekening en niet met het uiteindelijke rendement dat na afloop van het jaar kan worden vastgesteld.

Controleer bij box 3 altijd zorgvuldig:

- de banktegoeden;
- overige bezittingen;
- schulden;
- de juiste categorie-indeling.

Kleine fouten in de vermogenssamenstelling kunnen leiden tot aanzienlijk afwijkende uitkomsten.

Bekijk hier de FAQ Opgaaf Werkelijk Rendement.

Of lees meer informatie over het werkelijk rendement.

Wanneer moet een voorlopige aanslag worden aangepast?

Een voorlopige aanslag is een momentopname. Zodra de feiten veranderen, moet opnieuw worden bekeken of de oorspronkelijke schatting nog juist is.

Dat geldt bijvoorbeeld bij:

- een nieuwe baan;
- pensioen;
- een scheiding;
- aankoop of verkoop van een woning;
- immigratie of emigratie;
- een wijziging van het box 3-vermogen.

De belangrijkste controlevraag blijft:

Zou ik vandaag, met alle informatie die ik nu heb, dezelfde bedragen nog invullen?

Wanneer het antwoord nee is, is een wijziging meestal verstandig.

Immigratie of emigratie

Bij immigratie of emigratie verandert vaak ook de fiscale positie.

Controleer daarom altijd:

- of de voorlopige aanslag nog doorloopt;
- of het juiste biljet wordt gebruikt;
- of sprake is van binnenlandse of buitenlandse belastingplicht;
- welke inkomsten in Nederland belast zijn;
- welke aftrekposten nog gelden;
- welke heffingskortingen van toepassing zijn.

Ga nooit automatisch uit van voortzetting van de bestaande voorlopige aanslag.

Aanvraagroute

- Na immigratie woonachtig in Nederland: ‘Ik woon in Nederland’.
- Na immigratie woonachtig in buitenland: ‘Ik woon niet in Nederland’.

- Voorlopige aanslag invullen op basis van nieuwe woonsituatie.

- Opnieuw beoordelen welke inkomsten in Nederland belast zijn en welke periode iemand in Nederland woonde.

- Controleer recht op aftrekposten en heffingskortingen.

Betalen, ontvangen, verrekenen

Een te betalen voorlopige aanslag wordt, afhankelijk van het moment waarop deze wordt vastgesteld:

- in één keer betaald;
- of in maandelijkse termijnen.

Een voorlopige teruggaaf wordt meestal maandelijks uitbetaald.

Wanneer een voorlopige aanslag wordt gewijzigd, wordt altijd rekening gehouden met bedragen die al zijn betaald of ontvangen.

Gevolgen kunnen zijn:

- lagere of hogere resterende termijnen;
- een aanvullende aanslag;
- een aanvullende teruggaaf;
- een terug te betalen bedrag.

Controleer na iedere wijziging altijd de nieuwe beschikking en de aangepaste maandbedragen.

Voorbeeld 1 – Meer belasting betalen

Omschrijving	Bedrag
Eerste voorlopige aanslag	€ 1.100 te betalen
Termijnen eerste aanslag	11 × € 100
Nieuwe berekening na wijziging	€ 1.700 te betalen
Aanvullend te betalen	€ 600
Aanvullende termijnen	8 × € 75
Vanaf de wijziging per maand	€ 100 + € 75 = € 175

Voorbeeld 2 – Belasting terugkrijgen

Omschrijving	Bedrag
Eerste voorlopige teruggaaf	€ 3.600
Maandelijkse termijnen	12 × € 300
Al ontvangen: januari t/m juli	7 × € 300 = € 2.100
Nieuwe teruggaaf na wijziging	€ 2.600
Nog te ontvangen	€ 500
Resterende maanden: augustus t/m december	5 × € 100

Scheiding: let op beide voorlopige aanslagen

Bij een scheiding wordt vaak gekeken naar degene die een wijziging aanvraagt. Dat is niet altijd voldoende.

Wanneer de ene ex-partner een nieuwe voorlopige aanslag aanvraagt en de andere de bestaande aanslag laat doorlopen, kan gedurende het jaar te veel belastingvoordeel worden uitgekeerd. Dat hoeft pas bij de definitieve aanslag zichtbaar te worden.

Controleer daarom altijd de situatie van beide ex-partners. Besteed extra aandacht aan de periode van fiscaal partnerschap, de eigen woning, de betaalde hypotheekrente en de verdeling van aftrekposten.

Bekijk ook het Handboek Scheiden.

De checklist over scheiden.

Of de themapagina Scheiden.

Praktijkvoorbeeld

Naomi en Mo zijn in april gescheiden.

De woning staat nog op beide namen.

Mo vraagt een voorlopige aanslag aan en neemt 100% van de hypotheekrenteaftrek op zich.

Naomi wijzigt haar voorlopige aanslag niet.

Wat is het grootste risico?

A. Er gebeurt niets.

B. Mo krijgt automatisch de volledige aftrek.

C. Eén of beide ex-partners ontvangen mogelijk een te betalen aanslag.

D. De hypotheekrenteaftrek vervalt volledig.

Antwoord

Door de scheiding kan de fiscale situatie van beide ex-partners veranderen. Toch worden hun voorlopige aanslagen niet automatisch met elkaar vergeleken. Daardoor kan het gebeuren dat:

- Mo een voorlopige teruggaaf ontvangt op basis van zijn nieuwe aanvraag;
- de voorlopige aanslag van Naomi blijft doorlopen op basis van eerdere gegevens;
- bedragen worden uitbetaald die achteraf niet volledig juist blijken te zijn.

Pas bij de aangifte inkomstenbelasting wordt gekeken naar de werkelijke situatie. Daarbij spelen onder meer een rol:

- de periode waarin Mo en Naomi fiscale partners waren;
- het eigendom van de woning;
- wie de hypotheekrente heeft betaald;
- welke verdeling van de hypotheekrenteaftrek fiscaal mogelijk is.

Of uiteindelijk één van beide ex-partners moet terugbetalen, of misschien allebei, hangt af van hun persoonlijke situatie en de keuzes die bij de aangifte worden gemaakt.

Tijdlijn

Te ontvangen VA

Vanaf december

Te betalen VA

Vanaf januari

Controle VA 2027: Controleer direct de gegevens op de aanslag en pas tijdig aan bij gewijzigde situaties.

Praktijkcasussen:

- Meerdere lonen/uitkeringen en AOW-ingang gedurende het jaar.
- Nergens loonheffingskorting laten toepassen.
- Box 3-herziening en overige life events.

Oefen verder met de voorlopige aanslag op Kennisnetwerk

Heeft u al een account?

www.kennisnetwerk-belastingen-toeslagen.nl

Over Kennisnetwerk

Kennisnetwerk is sinds september 2025 live en wordt volop gebruikt. Al meer dan 3.500 van uw collega-dienstverleners zijn actief op Kennisnetwerk! Heeft u al een account?

Mensen met een account maken veel gebruik van het persoonlijk profiel, de uitgebreide zoekfunctie en nieuwe pagina's zoals de contactpagina, de pagina Hulp en ondersteuning en het forum. Inloggen gebeurt nu met een eigen gebruikersnaam en wachtwoord.

Dankzij uw feedback zijn al veel verbeteringen doorgevoerd. De lessen en zelftesten voor het nieuwe belastingjaar verschijnen voortaan al in september, zodat u eerder kunt oefenen.

De casussen volgen in januari wanneer het oefenprogramma (OLA) beschikbaar is. Nieuw dit jaar is ook oefenmateriaal voor de voorlopige aanslag 2027. Deze is vanaf nu beschikbaar.

Heeft u ideeën voor onderwerpen of casussen? Deel ze via het forum of mail de redactie: kennisnetwerkredactie@belastingdienst.nl.

Contact

Contact op maat

U kunt op verschillende manieren contact met ons opnemen. Ontdek het op belastingdienst.nl/contact-op-maat

Contactkaart

Hier vindt u de contactkaart Maatschappelijk Dienstverleners.

Bellen met de Belastingdienst

U kunt bekijken welke wachttijd u ongeveer kunt verwachten bij de BelastingTelefoon die u wilt bellen. Op dezelfde pagina vindt u ook de nummers op een rij.

LinkedIn

Blijf op de hoogte over actualiteiten binnen het netwerk: LinkedIn: Belastingdienst - Maatschappelijk netwerk of Dienst Toeslagen.

Meer handige links en documenten?

Bekijk het overzicht op www.kennisnetwerk-belastingen-toeslagen.nl/hulpmiddelen